

Hans Majestæt Kongens tale til 63de ordentlige Storting ved dets aapning.

Hr. præsident, mine herrer repræsentanter.

Idet jeg hilser folkets repræsentanter velkommen til deres ansvarsfulde gjerning, og uttaler det ønske, at det maa lykkes Stortinget at løse de foreliggende mange og vigtige opgaver til gavn for fædrelandet, finder jeg at burde peke paa de rike minder for vort land, som aaret 1914 vækker. Det er iaar 100 aar siden det norske folk tilkjæmpet sig den fri forfatning, hvorunder det har gjort større fremgang paa alle kulturelle og materielle omraader end i noget tidligere tilsvarende tidsrum i landets historie.

Norge har i disse 100 aar nydt ubrudt fred og landets forhold til fremmede magter er fremdeles venskabelig.

Spørsmålet om ordningen av forholdene paa Spitsbergen er fremdeles gjenstand for drøftelse med de øvrige interesserte magter. Den nye konferanse, som bebudedes i den i 1912 undertegnede slutningsprotokol, har dog hittil ikke kunnet avholdes.

Den 8de april 1913 undertegnedes en konvention mellem Norge og Sverige om indledning av forhandlinger om flytlappernes ret til renbeite m. m. Efterat denne konvention var blit godkjendt av Stortinget, blev den ratifisert den 15de mai 1913. Fra begge land er derefter opnævnt delegerte, som har begyndt forhandlinger i saken.

Der er mellem Norge og Amerikas Forenede Stater den 16de juni 1913 undertegnet en avtale om fornyelse for 5 aar av voldgiftskonventionen av 4de april 1908. Denne utløp 24de juni 1913. Avtalen er endnu ikke ratifisert.

Med Rusland blev der den 1ste—14de april 1913 i St. Petersburg utvekslet noter, hvorved den russiske regjering paa vilkkaar av gjensidighet forpligtet sig til at anerkjende de paa norske skibe efter norske forskrifter anbragte fribordsmerker, deri indbefattet fribordsmerket for føring av dækslast.

Landets næringsveie har i det forløpne aar i det hele tat git et godt utbytte.

Landbrukets avkastning er blit adskillig større end i et middelsaar og kvaliteten var gjennemgaaende meget god. Frugthøsten gav et godt utbytte.

For skogen og skogdriften har aaret likeledes været meget godt. Tømmerpriserne har fremdeles holdt sig høie. Der har været et udmerket frøaar baade for gran- og furuskogen.

Skibsfarten har ogsaa i det forløpne aar arbeidet under gode vilkkaar, omend fragterne i den senere tid har været sterkt faldende.

Fiskerierne har git et godt, omend ujevnt utbytte.

Handel og omsætning har fremdeles gunstige konjunkturer. Ogsaa industrien viser adskillig fremgang, om den end paa enkelte omraader arbeider under mindre gunstige vilkaar. Der har været fuld sysselsættelse for arbeiderne utover det hele land og arbeidslønnen har været stigende.

Til fremme av det mindre haandverks utvikling og vekst vil forslag bli fremsat om støtte av dets kreditforhold ved opprettelse av et laanefond for haandverkere. Der vil likeledes bli foreslaat opprettelse av et handelsraad, for at sætte statsmyndighetene i en nærmere forbindelse med representanter for det hele land for handel, industri og sjøfart. Fabriktilsynet foreslaaes styrket dels som følge av industriens vekst dels for at opnaa en mere tilfredsstillende inspektion.

Jernbanenettet er utvidet, idet jernbanestrækningerne Otta—Dombaas og Aamli—Tveitsund er aapnet for drift.

Bevilgningen til jernbaneanlæg til gjennomførelse av planen av 1908 er foreslaat øket. Av det beløp, som foreslaaes hertil, har 600 000 kroner kunnet gives plads paa det ordinære budjet.

Økede bevilgninger er likeledes foreslaat til anlæg av veier og til understøttelse av den private dampskibsfart.

Paa vasdragsbudgettet er opført bevilgning til en systematisk undersøkelse av landets vandkraft. Forslag vil bli fremsat om utbygning av Norefaldene og om anlæg av ny telefoncentral i Kristiania.

I erkjendelse av smaabrukersakens vigtighet for vort landbruk vil der bli fremsat forslag om ordning av smaabrukerundervisningen.

Bevilgningerne til hær og flaate er foreslaat øket. Tjenestetiden for utskrevne sjøvernepligtige mandskaper foreslaaes utvidet fra 6 til 12 maaneder, mens spørsmålet om en forlængelse av hærens øvelser er utsat for at bli behandlet sammen med andre vigtige forsvarsspørsmaal av en civil forsvarskommission.

Statsregnskapet for forrige budjettermin viser et betydelig overskud som følge av stigning i de ordinære statsindtægter.

Budgettet for næste termin er opgjort uten nye skatter.

Ved siden av flere vigtige lovforslag, som blev fremlagt for forrige Storting og endnu ikke er behandlet, vil der bli forelagt flere betydningsfulde nye forslag, hvorpaa jeg henleder Stortingets opmerksomhet.

Der vil saaledes bli fremlagt forslag til ny lov om vasdragsreguleringer, ny lov om elektriske anlæg og forslag til forandringer i loven om erhvervelse av vandfald, bergverk og anden fast eiendom og om erhvervelse av skog — videre nye love om forbud mot ødelæggelse av myr, om forbud mot at fraskille jordbruk den nødvendige skog og om tilladelse til at erhverve fiskevand og fjeldstrækninger i privat eie. Spørsmaal om reformer i forskjellige forhold ved skolevæsenet er under arbeide. Indstilling om opprettelse av 4-aarige gymnasier er avgit av den til sakens behandling nedsatte komite, likesom nødvendige forundersøkelser paagaar med hensyn til sted og vilkaar for igangsættelse av det første gymnasium av nævnte art. Den komite, som blev nedsat til utredning av spørsmålet om en nærmere

tilknytning mellem folkeskolerne og den høiere almen-skole, har avgit sin indstilling. Om denne indhentes der nu uttalelser fra landets skolemyndigheter, hvorefter saken vil bli endelig behandlet. Forslag til forandring i folkeskoleloven vil bli fremsat.

I forbindelse med den ifjor fremsatte og endnu ikke behandlede proposition til lov om forandringer i sykeforsikringsloven vil bli forelagt Stortinget forslag til lov om mødreforsikring og fri jordmorhjelp for sykeforsikrede kvinder og sykeforsikrede mænds hustruer. Dette lovforslag er sendt den forberedende stortingskomite til behandling. Videre agtes forelagt indeværende Storting forslag til en række andre love hvoriblandt om forsorg for barn, om barn født utenfor egteskap og om forældre og egtebarn, om revision av loven om arbeiderbruk og boliglaan, om forandringer i fabriktilsynsloven, blandt andet sigtende paa en videre arbeiderbeskyttelse, herunder indførelse av en maksimal arbeidsdag ved industrielle bedrifter.

Spørsmålet om indførelse av uferhets- og alderstrygd for det norske folk er under endelig behandling.

Der vil endvidere bli forelagt Stortinget forslag til lov om skibsaktieselskaper og lov om forandringer i utskiftningsloven.

Spørsmål om ordning av pensionsvæsenet for offentlige tjenestemænd er under fortsat behandling.

Jeg ber Gud signe Stortingets gjerning og erklærer herved Norges 63de ordentlige Stortings forhandlinger aapnet.

Git paa Kristiania slot den 12te januar 1914.

Haakon.

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.

Hans Majestæt Kongens beretning til Stortinget om rikets tilstand og bestyrelse i den tid, som er forløpet siden forrige beretning blev avgit.

Vi Haakon, Norges Konge,

gjør vitterlig:

Overensstemmende med rikets grundlov skal Hans Majestæt herved meddele det nu forsamlede Storting beretning om rikets tilstand og bestyrelse i aaret 1913.

Den av Stortinget nedsatte kommission til utredning av visse spørsmål vedrørende vort utenriksstyre og vort utenrikske embedsverk har i disse dage avgitt en innstilling. Kommissionens innstilling vil saa snart som mulig bli gjort til gjensidig forproposition til Stortinget. Kommissionen vil kommande vaar avgitt en tilleggsinnstilling angaaende visse endnu ikke behandlede emner.

Den kommission, som blev nedsatt ved kongelig resolution av 12te juli 1912 for, i tilslutning til det arbeide, som blev utført av sjøgrænsekommissionen av 1911, at anstille undersøkelser om Norges sjøgrænse, forsaavidt angaar Nordlands og Tromsø amter, har i mai 1913 avgitt sin innstilling.

Kommissionen til forberedelse fra norsk side av den tredje fredskonferanse, nedsatt ved kongelig resolution av 29de november 1912, har avgitt en innstilling om avslutning av voldgiftstraktater omfattende alle tvistemaal og en foreløbig utredning av den tredje fredskonferanses sandsynlige program.

Ved den stedfundne omdannelse av Handels- og Industridepartementet til et

Socialdepartement er sjøfartssakernes behandling utskilt fra nævnte departement og henlagt under Utenriksdepartementet.

Rikets handelsflaate er i 1913 forøket med 63 skibe og 99 537 ton. Dampskibsflaaten er nemlig forøket med 80 skibe paa 126 590 ton og motorfartøisflaaten med 49 fartøier paa 2275 ton, mens seilskibsflaaten er formindsket med 66 skibe paa 29 328 ton.

Ved utgangen av 1913 bestaar den registrerte norske handelsflaate av 2133 dampskibe paa 1 927 390 ton, 1040 seilskibe paa 658 640 ton og 205 motorfartøier paa 9788 ton, tilsammen 3378 skibe paa 2 595 819 brutto registerton.

I aarets løp har Den norske Amerikaline begyndt sin regulære fart.

Sjøulykkesstatistikken viser nedgang i handelsflaatens forlisprocent.

De gode fragtkonjunkturer fra 1912 holdt sig omtrent uforandret vinteren og vaaren 1913, men utover sommeren og høsten indtraadte en nedgang, som endte med et sterkt fald av fragterne i oktober maaned.

Av norske sjømænd og fangstfolk er der i det forløpne aar gjennom norske konsulater i utlandet hjemsendt ca. kr. 767 000,00 i opspart hyre mot i aaret 1912 ca. kr. 453 000,00.

Artium er i 1913 fullført av 752 kandidater.

Bygning for Universitetsbiblioteket er færdig og tatt i bruk.

Bygningen for Riksarkivet er paa det nærmeste færdig.

Der er utfærdiget to kongelige anordninger, den ene om lægmænds forkyndelse ved de foreskrevne gudstjenester m. v. og den anden om offentlig nadverforvaltning utenfor kirkerne.

Restaurationsarbeidet i Trondhjems domkirke har været fortsat i langskibet.

Oplysningsvæsenets Fond og de øvrige kirkelige fond er i stadig fremgang.

Siden forrige beretning er git stadfæstelse paa 87 offentlige stiftelser eller legater med en samlet kapital av ca. kr. 2 640 000,00 (foruten en ubebygget eiendom, hvis værdi ikke er opgit).

Antallet av de for Høiesteret henstaaende upaadømte saker, som ved begyndelsen av 1ste session 1913 var 731, nemlig 23 kriminelle og 708 civile, utgjorde ved utgangen av aaret 1913 773, nemlig 20 kriminelle saker, 3 værgemaalssaker og 750 civile saker.

Utgifterne ved undersøkelser av lovovertrædelser m. v., som i budgетterterminen 1911—12 utgjorde ca. kr. 990 000,00, har i budgетterterminen 1912—13 andraget til ca. kr. 960 000,00.

Det daglige middeltal av fanger i landsfængslerne har i budgетterterminen 1912—13 været 444 mot 467 i forrige budgетtertermin. Ved utgangen av budgетtaaret var antallet av fanger 422, derav 362 mænd og 60 kvinder.

Fiskerierne gav et meget godt utbytte i første halvdel av 1913, men var mindre vellykkede i aarets sidste halvdel.

Torskefiskerierne har, naar undtages 1912, git et større utbytte end nogensinde tidligere, nemlig ialt 76 mill. stkr. torsk. Herav falder 39,4 mill. stkr. paa vinter- og loddefisket i Finmarken, men kun 10,2 mill. stkr. paa fisket i Lofotens opsynsdistrikt.

Pengentbyttet for fiskerne blev overalt forholdsvis godt paa grund av de høie priser i fiskeridistrikterne.

Vaarsildfisket antages at være det rikeste, man har hat. Mængdeutbyttet beløp sig til ca. 1 mill. maal mot 613 250 i 1912 og gjennemsnitlig 572 600 i aarene 1907—1911.

Priserne var derimot overordentlig lave, og fortjenesten blev tiltrods for det store mængdeutbytte alt andet end tilfredsstillende.

Fetsildfisket gav et daarlig utbytte, baade hvad mængde og kvalitet angaar; men priserne var meget høie i forhold til sildens størrelse.

Brislingfisket har git daarlig utbytte.

Utførselen av tørffisk var i 1913 noget mindre end i 1912, mens utførselen av klipffisk og saltet sild var noget større.

Den samlede handelsomsætning med utlandet utgjorde i 1912 — bortset fra alle transitvarer — for indførselen 525,7 mill. kr. og for utførselen 335,7 mill. kr., begge dele betydelig mere end i noget tidligere aar. I 1913 antages baade indførselen og utførselen at være yderligere steget.

Trælasteksporten har i aarets ti første maaneder været 915 675 m.³ mot 938 360 m.³ i tilsvarende tidsrum 1912. Priserne har holdt sig høie, men er ved aarets utgang noget vikende.

Utførselen av træmasse har været litt større end i 1912; men priserne har gjennomgaaende været temmelig lave. For cellulosens vedkommende er der nogen tilbakegang saavel i eksportmængde som tildels i pris.

Papireksporten har været større end i 1912; men priserne, som ved aarets begyndelse var ganske tilfredsstillende og temmelig faste, har i sidste halvdel av aaret dalet sterkt.

Industrien har i det store og hele fremdeles arbeidet under gunstige konjunkturer, om der end for de ovennævnte og enkelte

andre industrigreners vedkommende, efter hvert som aaret skred frem, har vist sig tegn paa, at de florissante tider har naadd sit høidepunkt for denne gang.

Arbeidsledigheten har været liten og arbeiderforholdene roligere end paa flere aar.

Indskuddene i landets sparebanker økedes i 1912 med 28,2 mill. kr. For de private aktiebankers vedkommende antages indskuddene likeledes at være steget i nævnte aar. I 1913 har bankindskuddenes vekst fortsat, om end efter en langsommere maalestok. Norges Banks diskonto har hele aaret været 5½ pct.

Utvandringen, som i 1911 utgjorde 12 477 og i 1912: 9 105, har i 1913 antagelig utgjort ca. 10 000.

Norges hjemmehørende folkemængde, der ved begyndelsen av aaret 1913 beregnes at utgjøre 2 439 209, anslaaes ved utgangen av september 1913 at være steget til 2 455 347.

Sundhetstilstanden har i aaret 1913 ikke været saa tilfredsstillende som i det foregaaende aar, særlig for byernes vedkommende.

Av viktigere epidemiske sygdomme har mæslinger hat betydelig utbredelse, likesom skarlagensfeber og kikhoste viser tiltagen. Cerebrospinalmeningit og difteri (croup) var derimot i nogen tilbakegang baade i byer og landdistrikter, mens i sidstnevnte tyfoidefeber og i byerne influensa har et øket antal angrepne.

Dødelighetsforholdet for hele riket synes efter de foreløbige opplysninger, som har kunnet erholdes derom fra det Statistiske Centralbyraa, at stille sig gjennomsnittlig likesaa gunstig som for de nærmest foregaaende 4 aar.

Landbruket har i 1913 git et meget godt utbytte. Avlingerne av saavel høi som korn og rotfrugter blev for den overveiende del av landet adskillig større end i et middels-

aar, og kvaliteten var gjennemgaaende meget god. Priserne paa meieriprodukter, kjøt, flesk og levende dyr har derhos været høiere end almindelig. Frugthøsten gav likeledes et godt utbytte.

For skogen og skogdriften har aaret været meget godt. Tømmerpriserne har holdt sig i samme høide som forrige aar og viser ikke tegn til nedgang. Efter flere aars mangel paa skogsfrø har det iaar været et udmerket frøaar baade for gran- og furuskogen i de fleste trakter av landet.

Sundhetstilstanden blandt rikets husdyr har været god. Kvægtuberkulosens bekjæmpelse er fremdeles omfattet med interesse, om der end i det forløpne aar har været nogen nedgang i antallet av tuberkulinundersøkelserne. Opførelsen av det nye veterinærinstitut i Kristiania er fortsat, og arbeidet er nu saa langt fremskredet, at institutets drift vil kunne begynde 1ste juli 1914. Antallet av autoriserte dyrlæger var ved aarets utgang 244. Tilgangen til veterinærstudiet er dog avtagende.

Arbeidsdriften ved de av Stortinget bevilgede jernbaneanlæg samt vei- og vandbygningsarbeider er foregaaet i det væsentlige overensstemmende med den for samme lagte plan og i det omfang, som de givne bevilgninger har tillatt.

Banestrækningerne Otta—Dombaas og Aamli—Tveitsund er aapnet for drift.

Der er besluttet anlagt som statsaktiebane en jernbaneforbindelse fra Tinnoset til Skien (Menstad) og Porsgrund.

Der er meddelt tilladelse til anlæg og drift for privat regning av en elektrisk sporvei fra Kristiania bygrænse over Ekeberg-høiden til Ljan.

De baner, som er aapnet for drift, utgjør pr. 30te juni 1913 i længde 3 085,2 km. Herav er 2 631 km. statsbaner og 454,2 km. privatbaner. Med de nu nyaapnede banestrækninger Otta—Dombaas og Aamli—Tveitsund blir banernes samlede længde 3 164,9 km., hvorav 2 710,7 km. er statsbaner.

Indtægterne av statsbanernes drift viser fremdeles sterk stigning. De nye takster for befordring av reisende og reisegods er

gjort gjældende fra 1ste oktober 1913. Der er derhos truffet særlige bestemmelser for befordring av frimerkegoods.

Samtidig med indtægterne har ogsaa utgifterne vokset meget sterkt, bl. a. paa grund av de ifjor besluttede forhøiede lønninger til personalet, prisstigningen paa driftsmidler og de større krav, som stilles til banerne.

Den nye ordning av statsbanernes administration er gennemført.

Post- og telegrafvæsenets indtægter er fremdeles stigende.

Den med statsbidrag understøttede private dampskibsfart har i det hele hat økede indtægter, men disse overgaaes av de stigende utgifter.

Forsikringssummerne i Norges Brandkasse utgjorde ved begyndelsen av 1913 1689 millioner kroner. Denne forsikringssum er i aarets løp efter et foreløbig opgjør steget med omkring 61 millioner og antages den 1ste januar 1914 at utgjøre 1750 millioner kroner.

Efter de hittil kjendte brandskader har brandkassen i 1913 et overskud av 930 000 kroner, som tillagt overskuddene fra 1905—12 gir et reservefond ved utgangen av 1913 av omkring 10 $\frac{1}{2}$ million kroner, efterat den tidligere landavdelings underskud 700 000 kroner i medhold av den Norske Regjerings resolution av 10de december 1913 er dækket.

Rikets toldintrader, som for budgetterminen 1912—13 var anslaat til kr. 52 500 000,00, har for samme aar efter fradrag for utbetalt toldgodtgjørelse i henhold til tariffens § 12 utgjort kr. 54 088 266,65.

Brændevinsavgiften var for budgetterminen 1912—13 opført med kr. 1 600 000,00. Avgiften av det i samme termin til eiernes raadighet utleverte almindelige brændevin med tillæg av avgift av utlevert gjærbrændevin, men med fradrag av avgiftsgodtgjørelse for utført brændevin og brændevin bestemt til teknisk og videnskabelig bruk m. v., har utgjort kr. 5 149 154,49.

Avgiften av ætylætertilvirkningen, som for budgetterminen 1912—13 var anslaat til kr. 50 000,00, har for samme termin utgjort kr. 63 983,50 efter fradrag av avgiftsgodtgjørelse for ætylæter anvendt til teknisk eller videnskabelig bruk.

Malt- og ølavgiften, som for budgetterminen 1912—13 var anslaat til kr. 1 500 000,00, har for samme termin utgjort kr. 1 845 729,86 foruten kr. 1 000 000,00, som i henhold til derom fattet beslutning er overført til denne konto fra statskassens kontantbeholdning.

Avgiften av den indenlandske tobaksdyrkning, som for budgetterminen 1912—13 var anslaat til kr. 20 000,00, har for samme termin utgjort kr. 50 965,82.

Kongsberg sølvverk har i budgetterminen 1912—13 git en produktion av ca. 9 596 kg. fint sølv. Herav er ca. 7 392 kg. barresølv av aarets og ca. 1 066 kg. barresølv av forrige aars produktion, mens resten ca. 1 138 kg. er sølvindholdet av en del ældre kisslig.

Ved myntindretningen paa Kongsberg er, siden sidste indberetning blev avgit, for statskassens regning utmyntet ialt kr. 1 108 600,00, fordelt med kr. 300 000,00 i 2-kroner, kr. 290 000,00 i 1-kroner, kr. 100 000,00 i 50-ører, kr. 100 000,00 i 25-ører, kr. 200 000,00 i 10-ører, kr. 50 000,00 i 5-ører, kr. 40 200,00 i 2-ører og kr. 28 400,00 i 1-ører.

Rikets statsgjæld, der ved utgangen av budgetaaret 1911—12 utgjorde kr. 362 805 563,15, er i budgetterminen 1912—13 forøket ved det 1912 besluttede statstilskud til Arbeiderbruk- og Boligbankens grundfond med kr. 5 000 000,00. Samtidig er den ved avbetalinger formindsket med kr. 5 062 064,42.

Statsgjælden utgjorde saaledes ved utgangen av budgetterminen 1912—13 kr. 362 743 498,73.

Statsregnskapet, der for budgetterminen 1911—12 var opgjort med en slutnings-

beholdning av kr. 49 708 000,00, er for terminen 1912—13 avsluttet med en beholdning av kr. 46 691 000,00.

Statskassens aktiver, som ved utgangen av aaret 1912 beløp sig til kr. 107 562 500,00, utgjorde ved utgangen av 1913 kr. 100 953 700,00. Hertil kommer statens reservefond, stort kr. 40 000 000,00.

I aaret 1913 er av Hypotekbanken indtil 13de december for hovedsættet og indtil utgangen av november for laanekontorerne utbetalt pantelaan til samlet beløp kr. 486 800,00.

Banken har i samme aar ikke utfærdiget nogen obligationsserie.

Arbejderbruk- og Boligbanken har i 1913 — for hovedsættet indtil 17de december og for laanekontorerne indtil utgangen av november — utbetalt pantelaan til samlet beløp kr. 4 564 450,00.

Nogen obligationsserie er i samme aar ikke utstedt av banken.

Hærens øvelser har været fremmet overensstemmende med de givne bevilgninger.

Hærens fabrikker og verksteder har været i vanlig drift.

Den Geografiske Opmaaling har utført følgende arbeider:

Triangulering har fundet sted væsentlig i Hedemarken, Kristians, Stavanger, Søndre Bergenhus, Nordre Trondhjems, Nordlands, Tromsø og Finmarkens amter. Præcisionsnivelement er utført langs Bergensbanen og i Hemsedal og Borgund. Maaling har fundet sted i 1:25000 i Smaalenenes, Akershus og Buskerud amter, i 1:50000 i Buskerud, Kristians, Nordlands, Tromsø og Fin-

markens amter. Revision i marken av landkartverket er utført i Smaalenenes, Hedemarken, Nedenes, Stavanger, Lister og Mandal, Søndre Bergenhus, Kristians, Søndre Trondhjems og Tromsø amter. Hydrografeering er utført i Kristianiafjorden, Salten, Vesteraalen, Tromsø og Finmarken. Revision av sjøkartene paa Vestlandet er fortsat paa strækningen Jæderen—Haugesund. Kystkonturer er maalt i Stavanger amt. Av karter er utgit: 6 topografiske karter i 1:100 000, 1 amtskart i 1:200 000, 1 sjøkart i 1:50 000, 2 do. i 1:100 000, 1 do. i 1:12 500. «Efterretninger for sjøfarende» har været utgit i maanedlige hefter.

Togter og øvelser har været utført overensstemmende med de givne bevilgninger.

Fra 24de januar til 4de juni 1913 var kommandofartøiet Heimdal utsendt til opsyn med trawlere m. v. under fisket paa Finmarkskysten. Likeledes har Valkyrjen og senere transportskipet Farm været benyttet som militært opsynsskip i Finmarken fra 10de september 1913.

Kadetskibet Frithjof anløb under sommerens øvelser Antwerpen, Oporto, Dublin og Leith.

Alle øvrige togter og øvelser har været avholdt indenfor rikets grænser.

Ved Færder fyr er anbragt en klokke for avgivelse av undervandssignaler i taake. Flere fyre er derhos blit forsterket og forbedret. Et stort antal nye fyr lamper er opsat paa forskjellige steder langs kysten, og merker og fæstigheter er anbragt paa mange nye steder navnlig i fiskeridistrikterne.

Revisionsdepartementets virksomhet er siden forrige beretning foregaat uforandret og paa tilfredsstillende maate og foranlediger ingen særlig meddelelse.

Git paa Kristiania slot den 8de januar 1914.

Under Vor haand og rikets segl.

Haakon.

(L. S.)

Gunnar Knudsen.

Hesselberg.